

Handläggare
Malin Parmander
Telefon 08 508 29 608**Till**
Kommunstyrelsen

Internationell strategi för Stockholms stad

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Internationell strategi för Stockholms stad, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas och ersätter stadens övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete (Dnr 006- 1137/2007)

Lars Rådh
StadsdirektörBerit Svedberg
Avdelningsdirektör

Sammanfattning

För att staden ska nå framgång i sitt internationella arbete föreslår stadsledningskontoret att kommunfullmäktige i en internationell strategi lägger fast övergripande mål, inriktning, principer samt övergripande arbetssätt och ansvarsfördelning för hur stadens internationella arbete ska bedrivas.

Internationell strategi för Stockholms stad, nedan kallad internationella strategin eller bara strategin, förestås ersätta *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete* (Dnr 006- 1137/2007). Förslaget till strategi återfinns i bilaga 1 till detta ärende och sammanfattas kort nedan.

I förslaget till reviderad strategi anges att det internationella arbetet ska leda mot måluppfyllnad av stadens övergripande vision Ett Stockholm för Alla – Vision 2040 samt inriktningsmålen i stadens budget. Det innebär att det internationella arbetet långsiktigt ska bidra till bättre välfärd och livskvalitet för stockholmarna och till att

främja den sociala, ekonomiska, ekologiska och demokratiska hållbarheten i Stockholm.

Förslaget lyfter att staden i det internationella arbetet även ska visa sitt ansvar och engagemang för en hållbar global utveckling. Staden ska också genom sitt internationella arbete förberedas för och utvecklas i en alltmer internationaliserad värld där stadens samlade internationella kontaktnät tillsammans med mångfalden bland dagens och morgondagens stockholmare används som en framgångsfaktor.

I förslaget till internationell strategi presenteras fyra inriktningar som ska vägleda stadens internationella arbete. Dessa fyra inriktningar i strategin är starkt sammanlänkade och ska inte ses som separata delar:

1. **Profilering** - I takt med att konkurrensen mellan städer och regioner ökar är det av stor vikt att staden upprätthåller och stärker sin position internationellt. Syftet med profilering är att stärka Stockholms attraktionskraft för företags-etableringar och investeringar samt för talanger och besökare.
2. **Omvärldsbevakning** - I en föränderlig värld behöver händelser, trender, värderingar, ny forskning och utveckling bevakas och analyseras för att se hur dess konsekvenser har bäring på stadens verksamhet. Syftet med proaktiv omvärldsbevakning är att staden ska stå bättre rustad både för att kunna agera för en fortsatt positiv utveckling och också för att möta framtidens utmaningar och göra välunderbyggda prioriteringar i det internationella arbetet.
3. **Samverkan** - Stadens verksamheter utvecklas och stärks genom samverkan på internationell nivå. Stockholms stad behöver lära av andra städer, regioner och relevanta aktörer för att utvecklas, och även dela erfarenheter i samarbete med andra för att bidra till en positiv utveckling globalt. Syftet med internationell samverkan är att utbyta kunskap om metoder och arbetssätt, få nya infallsvinklar i arbetet, ökad kunskap om olika kulturer, ökad interkulturell kommunikativ förmåga samt ett bredare kontaktnät.
4. **Påverkan** - Händelser i världen och politiska beslut på överstatlig nivå påverkar direkt eller indirekt Stockholms utveckling. Syftet med inriktningen är att påverka processer,

initiativ och lagförslag som kan vara antingen begränsande eller möjliggörande för stadens utveckling.

I förslaget till internationell strategi fastslås även ett antal principer, oavsett vilken inriktning som avses, samt återfinns en beskrivning av övergripande arbetssätt och ansvarsfördelning.

Strategin föreslås ska användas i de fall när staden själv tar initiativ till internationellt engagemang samt i de fall staden prioriterar bland förfrågningar om internationellt engagemang som kommer från andra aktörer, inklusive förfrågningar om internationella besök till stadens verksamheter. Stadsledningskontoret föreslår att strategin ska vara kommunkoncernövergripande och ligga till grund för samtliga nämnders och bolagsstyrelser internationella arbete.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att internationell strategi för Stockholms stad, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas och att den ersätter stadens *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete*.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog 2008 *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete* (Dnr 006- 1137/2007).

I stadens budget för 2016 anges att *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete* ska revideras.

Ärendets beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och har beretts av kommunikations- och omvärldsavdelningen i samråd med koncernledningen för Stockholms Stadshus AB. I arbetet med att ta fram förslaget till internationell strategi har intervjuer, enkäter och workshops genomförts med bred representation från både stadsledningskontoret och stadens övriga verksamheter för att fånga in synpunkter och förslag.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Internationellt sett går det bra för Stockholm som hamnar i topp i flera internationella rankingar och har en hög bruttoregionalprodukt (BRP) per capita ur ett internationellt perspektiv.

Stockholm står sig väl i internationella index som mäter välfärd och livskvalitet¹ och staden lockar också till sig många kreativa företag inom bland annat informations- och kommunikationsteknologi (IKT)². Även Life Science och miljöteknik är viktiga branscher för Stockholms konkurrenskraft³. Stockholm har också mycket bra placeringar i internationella index som mäter städernas miljömässiga hållbarhet⁴ och staden får internationell uppmärksamhet för ett progressivt miljö- och klimatarbete.

Stockholm delar dock med många andra städer i världen utmaningen med ökade klyftor i samhället⁵. Trots att Stockholm är en förhållandevis sammanhållen stad så finns det städer som presterar bättre, bland annat vad gäller utbildningsnivå⁶. Under de senaste tio åren förefaller också skillnader i livsvillkor i flera avseenden ha vidgats inom staden.⁷

Mot bakgrund av ovan anser stadsledningskontoret att det är viktigt med ett internationellt arbete som strategiskt och genomtänkt syftar till att förstärka och förvalta den positiva Stockholmsbilden med utgångspunkt i stadens styrkeområden. Stadsledningskontoret anser dock att det är lika viktigt att i det internationella arbetet på samma strategiska och genomtänkta sätt ta sig an de utmaningar som finns för att staden inte ska halka efter i den globala konkurrensen. För att stadens alla verksamheter ska ha en gemensam plattform och referensram för det internationella arbetet föreslår stadsledningskontoret att kommunfullmäktiger antar internationell strategi för Stockholms stad.

Stadsledningskontorets förslag till internationell strategi utgör en revidering av stadens *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete*. Det är flera förändringar som föreslås. Bland annat har dokumentet döpts om och styrdokumentet föreslås benämnas som en strategi. Stadsledningskontoret anser också att det internationella arbetet ska, liksom allt övrigt arbete i Stockholms stad, bidra till måluppfyllelse av Ett Stockholm för alla – Vision

¹ Monocle (2015) Quality of life survey, European Commission (2016), Quality of Life in European Cities 2015

² Ericsson Networked Society City Index (2014)

³ Eurostat (2015) – kunskapsintensiva branscher

⁴ The Economist Intelligence Unit, European Green City Index (2015), Ericsson Networked Society City Index (2014), Arthur D. Little Urban Mobility Index 2.0 (2015)

⁵ 34 European Commission (2016), Quality of Life in European Cities 2015

⁶ Baseras på jämförande statistik för 30 städer, hämtat från Eurostat, United States Census Bureau, Statistics Singapore, Japan Statistics, UNDP Brazil Atlas, Statistics New Zealand och Statistics Canada

⁷ Skillnadernas Stockholm, 2015

2040 och till inriktningsmålen i stadens budget och att varje verksamhet därmed ska planera för och bedriva ett internationellt arbete med utgångspunkt i visionen och stadens budget och med strategin som referensram. Stadsledningskontoret menar att det därmed, liksom gjordes gällande i det tidigare styrdokumentet, inte finns behov av särskilda tematiskt inriktade mål för det internationella arbetet.

Stadsledningskontoret föreslår att stadens internationella strategi bör ta än större hänsyn till den globaliserade värld där staden verkar samt till mångfalden i Stockholm, bland annat genom att det internationella arbetet också ska ha som övergripande mål att bidra till utvecklingen globalt samt att mångfalden i Stockholm och stadens rika internationella kontaktnät används som en framgångsfaktor.

Ytterligare en förändring är att inriktningarna setts över och genomgripande ändrats för att göra tydligare hur arbetet ska bedrivas och samtidigt bättre återspegla mål och intentioner i visionen och kommunfullmäktiges inriktningsmål.

I ett antal principer tydliggörs vad staden kan och inte kan ägna sig åt inom ramen för internationellt arbete, vilket har efterfrågats av stadens verksamheter under revideringsarbetet.

I förslaget till internationell strategi beskrivs också övergripande arbetssätt och ansvarsfördelning för det internationella arbetet i staden på ett enligt stadsledningskontoret tydligare sätt. Hur staden ska prioritera och agera gällande inkommande besök har också beaktats i revideringsarbetet och detta har integrerats i de olika delarna av strategin.

Erfarenheter från och synpunkter på genomförandet av stadens *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete* har i stor utsträckning beaktats i revideringsarbetet, bland annat genom intervjuer, enkäter och workshops med bred representation från stadens olika verksamheter. En benchmark med strategier från en rad städer, både i Sverige och utlandet, har också genomförts och beaktats i processen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att internationell strategi för Stockholms stad, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas och att den ersätter stadens övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete.

Bilagor

1. Internationell strategi för Stockholms stad

Internationell strategi för Stockholms stad

1. Bakgrund och syfte

I en globaliserad värld sammanlänkas det lokala med den globala utvecklingen. Det blir därför allt viktigare att som stad förstå omvärlden och samarbeta internationellt. Stockholms stad behöver impulser från och utbyta idéer med andra städer och länder i världen för att fortsätta utvecklas. Stockholm är ett starkt varumärke globalt, och alla som arbetar i staden har ett gemensamt ansvar för att förvalta och stärka bilden av Stockholm.

För att stadens alla verksamheter ska ha en gemensam plattform för det internationella arbetet finns en internationell strategi.

Internationell strategi för Stockholms stad syftar till att lägga fast övergripande mål, inriktningar, principer samt övergripande arbetssätt och ansvarsfördelning för hur stadens internationella arbete ska bedrivas.

Strategin ska användas i de fall när staden själv tar initiativ till internationellt engagemang samt när staden prioriterar bland förfrågningar om internationellt engagemang som kommer från andra aktörer, inklusive förfrågningar om internationella besök till våra verksamheter. Strategin är kommunkoncernövergripande och ligger till grund för samtliga nämnders och bolagsstyrelsers internationella arbete.

2. Övergripande mål för stadens internationella arbete

Det internationella arbetet ska på ett tydligt sätt bidra till stadens långsiktiga vision om *Ett Stockholm för alla*. Det innebär att det internationella arbetet långsiktigt ska bidra till bättre välfärd och livskvalitet för stockholmarna och till att främja den sociala, ekologiska, ekonomiska, och demokratiska hållbarheten i Stockholm.

I det internationella arbetet visar Stockholms stad även sitt ansvar och engagemang för en hållbar global utveckling. Staden ska också genom sitt internationella arbete förberedas för och utvecklas i en alltmer internationaliserad värld där stadens samlade internationella kontaktnät tillsammans med mångfalden bland dagens och morgondagens stockholmare används som en framgångsfaktor.

3. Inriktningar för stadens internationella arbete

Stockholms stads internationella arbete ska inriktas på följande områden: profilering, omvärldsbevakning, samverkan och påverkan. Dessa fyra inriktningar i strategin hänger samman med varandra och ska inte ses som separata delar. Inriktningarna ska vara utgångspunkt för tematiska eller geografiska prioriteringar på stadsövergripande nivå eller på verksamhetsnivå.

3.1 Profilering

I takt med att konkurrensen mellan städer och regioner ökar är det av stor vikt att staden upprätthåller och stärker sin position internationellt. I enlighet med *Vision 2040 - Ett Stockholm för Alla* ska Stockholm vara internationellt känt för kunskap, mångfald, öppenhet, hållbarhet och hög livskvalitet. Arbetet med att profilera Stockholm internationellt ska leda mot detta mål.

Syftet med profilering är att stärka Stockholms attraktionskraft för företagsetableringar och investeringar samt för talanger och besökare. Varumärket, *Stockholm – The Capital of Scandinavia*, stärker Stockholmsregionen på den internationella arenan och ska användas i all internationell marknadsföring av Stockholm. Budskapet är att Stockholmsregionen ska vara Europas ledande hållbara tillväxtregion.

Stockholm profileras med utgångspunkt i stadens styrkor inom olika verksamhetsområden. Genom att presentera goda exempel och också lösningar på de utmaningar staden står inför stärks Stockholms position internationellt.

Staden ska också verka för att statliga aktörer med ett Sverigefrämjande uppdrag lyfter fram stadens goda exempel och spjutspetsprojekt i sitt arbete för att förstärka och förbättra Stockholms internationella position.

3.2 Omvärldsbevakning

I en föränderlig värld behöver händelser, trender, värderingar, ny forskning och utveckling bevakas och analyseras för att se hur dess konsekvenser kan påverka stadens verksamhet. Det gäller även utvecklingen globalt. Händelser i andra delar av världen får i vissa fall omedelbara och i andra fall mer långsiktiga konsekvenser för Stockholms utveckling.

Syftet med proaktiv omvärldsbevakning är att staden ska stå bättre rustad både för att kunna agera för en fortsatt positiv utveckling och också för att möta framtidens utmaningar. Syftet med omvärldsbevakning är också att kunna göra välunderbyggda prioriteringar i det internationella arbetet. Varje verksamhet behöver bevaka, analysera och proaktivt agera utifrån den omvärldsutveckling som har bäring på den egna verksamheten. Det är också viktigt att hålla sig à jour med den globala utvecklingen för att öka kompetensen och professionalismen i den egna organisationen.

För att förstärka och förbättra verksamheten behöver staden också göra jämförelser med andra städer för att få kunskap om stadens position och utvecklingspotential samt också få en inblick i vad andra städer i världen gör för att lyckas och nå framgång. För bedömning av vilka städer Stockholm ska jämföra sig och samarbeta med är omvärldsbevakning central.

3.3 Samverkan

Stadens verksamheter utvecklas och stärks genom samverkan på internationell nivå. Stockholms stad behöver lära av andra städer, regioner och relevanta aktörer för att utvecklas, och även dela erfarenheter i samarbete med andra för att bidra till en positiv utveckling globalt.

Syftet med internationell samverkan är att utbyta kunskap om metoder och arbetssätt, få nya infallsvinklar i arbetet, ökad kunskap om olika kulturer, ökad interkulturell kommunikativ förmåga samt ett bredare kontaktnät.

Genom engagemang i relevanta internationella organisationer och nätverk är staden delaktig i att driva viktiga processer framåt och får tillgång till värdefull kunskap och internationella kontakter. Möjligheten att samverka inom redan etablerade forum ska undersökas innan nya samarbetsformer initieras. I de internationella

organisationer och nätverk som staden väljer att engagera sig i ska staden göra aktiva insatser och vara strategiskt inriktad.

Staden ska strategiskt använda de möjligheter som erbjuds att delta i olika typer av samverkansprojekt som finansieras av EU:s fonder och program. När stadens verksamheter deltar i eller driver EU-projekt ska det finnas en tydlig koppling till den planerade verksamhetsutvecklingen.

Många av de viktiga satsningar som pågår i Stockholmsregionen bygger på samarbete mellan staden, andra offentliga aktörer, akademien och näringslivet. Dessa samarbetsformer ska också i möjligaste mån genomsyra stadens internationella samarbeten.

Staden har ett välkomnande förhållningssätt till och berikas av att ta emot internationella besök. Internationella besök till staden, inklusive representationsverksamheten, ska användas för och prioriteras utifrån ömsesidigt lärande och erfarenhetsutbyte och syfta till att generera nya perspektiv, bidra till verksamhetsutveckling eller på andra sätt vara kompetenshöjande. Därtill ska besöken användas till att stärka Stockholmsbilden internationellt. Ett särskilt perspektiv är att utveckla relationerna med de länder varifrån Stockholm har stora invandrargrupper. Mångfalden i Stockholm är delvis unik med en stor andel av befolkningen med bakgrund i andra länder. De stora världsomspännande kontaktnät som detta innebär bör aktivt kunna bidra positivt för att stärka kunskap, handel och kulturella relationer samtidigt som det stärker statusen för dessa grupper i Stockholm.

3.4 Påverkan

Händelser i världen och politiska beslut på överstatlig nivå påverkar direkt eller indirekt Stockholms utveckling. Staden behöver påverka beslut och andra initiativ på internationell nivå när det ligger i stadens intresse.

Syftet med inriktningen är att påverka processer, initiativ och lagförslag som kan vara antingen begränsande eller möjliggörande för stadens utveckling.

Omfattningen av den svenska kommunala kompetensen gör att Stockholms stad i mycket stor utsträckning påverkas av beslut som fattas på europeisk nivå. För att nå framgång i påverkansarbetet gentemot EU har kommunfullmäktige antagit en särskild EU-policy. EU-policyn klargör stadens övergripande inställning till det

europiska samarbetet genom ett antal vägledande principer. De principer som slås fast i EU-policyn ska sedan ligga till grund för stadens påverkansarbete på EU-nivå samt vid utarbetande av stadens inställning i enskilda EU-ärenden. EU-policyn beskriver även hur staden ska arbeta för att få genomslag för sina ståndpunkter.

4. Principer för stadens internationella arbete

En grundläggande princip för stadens internationella arbete är att staden inte för någon egen utrikespolitik¹ då utrikespolitik är ett nationellt ansvar. Det finns därutöver ett antal principer för hur det internationella arbetet ska bedrivas i staden oavsett vilken inriktning som avses. Principerna är följande:

- Staden har en särskild gemenskap med andra huvudstäder och särskilt de nordiska huvudstäderna. Staden har dock inga utpekade vänorter och tecknar inte vänortsavtal.
- Om ett samarbetsavtal ingås ska det avse ett konkret utbyte inom ett specifikt tematiskt område med tydlig ömsesidig nytta för deltagande parter samt ha ett start- och slutdatum.
- Staden kan teckna intentionsavtal med internationella organisationer och nätverk eller inom ramen för internationella initiativ staden väljer att delta i. För att säkerställa relevans och mervärde bör sådana avtal, liksom medlemskap i internationella organisationer och nätverk, omprövas regelbundet (exempelvis vart fjärde år).
- Staden kan skriva inbjudningsbrev till gästande delegationer om det är ett särskilt prioriterat besök för verksamheten och som också har stöd i internationella strategin.
- Staden kan engagera sig i projekt av biståndskaraktär då hela finansieringen uppbärs av annan part, till exempel Sida.

5. Arbetssätt och ansvarsfördelning

Stockholms stad ska hålla en hög standard i det internationella arbetet och internationellt engagemang ska präglas av proaktivitet, ett strategiskt förhållningssätt, nyfikenhet, långsiktighet och hög professionalitet.

¹ Staden hanterar inte frågor som rör Sveriges relation med andra stater inklusive Sveriges bistånds- och säkerhetspolitik.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunikationen och implementeringen av stadsövergripande styrdokument för stadens internationella arbete och EU-arbete. Kommunstyrelsen ansvarar vidare för att samordna stadens övergripande internationella arbete och EU-arbete och för att i årsredovisningen redovisa arbetet till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen koordinerar också betydande internationella besök, till exempel för staden prioriterade delegationer som vill utbyta erfarenheter inom flera olika verksamhetsområden och besök på hög politisk nivå.

Kommunstyrelsen beslutar om stadens uppfattning i stadsövergripande internationella frågor, stadsövergripande EU-frågor eller i frågor som har bäring på flera nämnders/bolagsstyrelser verksamhet. Kommunstyrelsen beslutar också om deltagande i stadsövergripande internationella nätverk och samarbetsinitiativ. Kommunfullmäktige beslutar om nya medlemskap i stadsövergripande internationella organisationer.

Internationella beredningen (IB) leds av finansborgarrådet och på politisk nivå deltar även fullmäktiges ordförande, gruppledaren för det största oppositionspartiet och fullmäktiges 1:e vice ordförande. Beslut om deltagande i konferenser och andra evenemang utomlands på uppdrag av kommunstyrelsen samt medverkan i internationella deklarationer och initiativ som inte medför ökad resursbörda för staden är delegerat till finansborgarrådet och behandlas av stadens internationella beredning. Syftet med IB är en enhetlig och långsiktig bedömning av stadens internationella åtaganden och att synliggöra hur skattemedel används.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att tillämpa styrdokumenten för stadens internationella arbete i den egna verksamheten. Det internationella arbetet ska utgöra en integrerad del av respektive nämnds och bolagsstyrelses verksamhet och ska därmed rymmas inom given ekonomisk ram.

Nämnder och bolagsstyrelser beslutar om medlemskap och deltagande i verksamhetsspecifika internationella organisationer och nätverk, internationella samarbetsinitiativ samt EU-projekt. Nämnder och bolagsstyrelser beslutar i verksamhetsspecifika EU-policyfrågor i enlighet med stadens EU-policy. Allt påverkansarbete gentemot EU ska ske i nära samarbete med kommunstyrelsen, samt vid behov i nära samarbete med koncernstyrelsen för Stadshus AB.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för bedömning och handläggning av internationella besöksförfrågningar som inkommer till verksamheterna, med den internationella strategin som grund.

Varje verksamhet ska prioritera och avsätta resurser för ett internationellt engagemang som tydligt bidrar till intentionerna i den internationella strategin. På samma sätt som annat arbete ska internationellt engagemang planeras, budgeteras, beslutas, dokumenteras och följas upp. Internationellt arbete ska årsvis inarbetas i verksamhetsplaner och redovisas och följas upp i stadens ordinarie verksamhetsplanerings- och uppföljningssystem.

Stadsledningskontoret erbjuder strategiskt stöd och rådgivning till stadens övriga verksamheter i internationellt arbete, EU-projekt, EU-policyfrågor, internationella besöksbedömningar och protokollära frågor som exempelvis representation.

För informationsspridning, erfarenhetsutbyte och viss samordning av olika internationella frågor finns ett *internationellt nätverk* under kommunstyrelsens ledning. Nätverket består av representanter, *internationella kontaktpersoner*, från olika fackförvaltningar och bolag i staden. De internationella kontaktpersonerna är samordnare för den egna förvaltningens eller bolagets internationella arbete, inklusive inkommande internationella besök, och ansvarar för att sammanställa och sprida information samt engagera relevant kompetens i det internationella arbetet. Fackförvaltnings- och bolagschefer ska utse en internationell kontaktperson med mandatet att företräda den egna verksamheten i internationella frågor.

Internationell strategi för Stockholms stad tillsammans med stadens EU-policy ligger till grund för stadens agerande i *Stockholmsregionens Europaförening (SEF)*. Europaföreningen har till uppgift att främja medlemmarnas gemensamma politiska intressen genom att samverka i frågor som rör regionens förhållande till EU. Huvudmän för verksamheten är Stockholms stad, Stockholms läns landsting samt Kommunförbundet Stockholms län. Samarbetet organiseras genom den ideella föreningen *Stockholmsregionens Europaförening (SEF)* och bolaget *Stockholmsregionens Europakontor AB (SEK)* som ägs gemensamt av de tre huvudmännen. Stadens agerande inom ramen för Europaföreningen samordnas av stadsledningskontoret.